

Kako pripremiti dijete za početno čitanje i pisanje?

Svake godine početkom rujna učenici se vraćaju svojim školskim obvezama. Neki će prvi put zakoračiti preko praga učionice, uzbuđeno ponijeti svoje torbe na prvi susret sa školom. Polazak u prvi razred osnovne škole prate strahovi roditelja koji se pitaju jesu li dobro pripremili dijete za taj važan događaj u njihovim životima.

Kako se pripremiti za školu?

U školi se ispred djeteta postavljaju novi zadaci i radne navike kojih u vrtiću nije bilo. Da bi što bolje i spremnije odgovorilo tim zahtjevima, važno je da dijete bude spremno u tjelesnom, intelektualnom i socioemocionalnom smislu. Pod tjelesnom razvijenošću smatra se: dobro zdravstveno stanje djeteta, prosječna visina i težina, dobro funkcioniranje osjetila (vid i sluh), krupna motorika (spretnost u kretanju, skakanju, penjanju), fina motorika (spretnost prstiju i šake). Dobar razvoj fine motorike neobično je važan za uspješno savladavanje pisanja. Finu motoriku moguće je poboljšati nekim igrama preciznosti (nizanje perli, prišivanje gumbića, slaganje puzzli i sl.), crtanjem, rezanjem, lijepljenjem, modeliranjem iz plastelina ili tijesta.

Intelektualna razvijenost podrazumijeva sposobnost zadržavanja pažnje na djetetu zanimljivom sadržaju 15 – 30 minuta, sposobnost zapamćivanja složenijih sadržaja, mogućnost prepričavanja kraćih događaj ili priča u pravilnom slijedu.

Emocionalno-socijalna razvijenost podrazumijeva spremnost djeteta na odvajanje od roditelja i komunikaciju s drugim osobama, izražavanje osjećaja na društveno prihvatljiv način, sposobnost suosjećanja s drugima, suradnju s vršnjacima i uključivanje te aktivno sudjelovanje u grupnoj igri te izvršavanje odgovornijih zadataka i obveza (odlazak u trgovinu).

Savjeti za roditelje

Roditelji mogu značajno pridonijeti pripremi za školu jer razgovor s djetetom o školi, obavezama koje ga očekuju kao i mnogim zanimljivim sadržajima koje će tamo naučiti te novim prijateljima koje će upoznati mogu samo povećati interes djeteta.

Ono što roditelje često brine je usvojenost vještina čitanja i pisanja. Važno je naglasiti kako dijete pri polasku u prvi razred NE treba znati čitati i pisati. Iako neka djeca spontano nauče čitati i pisati prije polaska u školu, to nije uvjet za polazak u prvi razred. Važnije od toga je usvojenost predvještina za učenje početnog čitanja i pisanja. Jedna od njih je glasovna analiza i sinteza – uočavanje glasova unutar riječi i mogućnost prepoznavanja riječi na temelju pojedinačno izgovorenih glasova (b-a-k-a=baka). Većina šestogodišnjaka spontano usvaja ove vještine i prije polaska u školu može samostalno prepoznati glasove unutar riječi (riječi od 4 – 6 glasova, npr. roda, auto, mačka).

Kod neke se djece ove vještine usporeno razvijaju pa možemo primijetiti da ta djeca obično teško razlikuju glasove (S-Š, Š-Ž, S-Z...), ne uočavaju početni i/ili završni glas u riječima, teško povezuju glasove u riječi (M-I-Š = miš), imaju teškoća u praćenju slijeda (u zadacima crtanja likova u slijedu), lošije crtaju u odnosu na svoje vršnjake, zrcalno pišu slova ili imaju teškoća u zapamćivanju oblika slova, imaju lošu slušno-govornu memoriju (pamćenje pjesmica), manji opseg vokabulara te jednostavnu strukturu rečenice. Ukoliko sumnjate da vaše dijete ima neke od navedenih teškoća dobro je potražiti savjet stručnjaka logopeda ili psihologa koji će izvršiti procjenu razine usvojenosti predvještina potrebnih za čitanje i pisanje te vam dati potrebne savjete. Pravovremena reakcija omogućit će djetetu svladavanje ovih važnih vještina i olakšati susret s usvajanjem složenih vještina kao što su čitanje i pisanje.

Priprema djece za početno čitanje i pisanjem - **IGRE SLOVIMA**

Igre slušanja

- **Pronađi slovo!**

Roditelji čitaju niz riječi uz prethodni dogovor o slovu koje će se tražiti. Svaki put kada dijete čuje zadano slovo treba pljesnuti, dignuti ruku ili signalizirati na neki drugi način. U početku treba birati slova koja se lako slušno uočavaju (R, Š, Ž, Č, S, Z, L...). Riječi treba izgovarati bez naglašavanja osim ako primijetite da dijete ne uočava glasove. Na primjer: pažljivo slušaj riječi koje ti govorim, pljesni svaki put kada čuješ slovo Š u riječima! (šal, šuma, sunce, koš, kišobran, torba, riba, trešnja).

Još jedna igra za traženje slova: kada kažem RAK, zadnje slovo je ___; Pronađimo koja još riječ završava tim slovom! Kada kažem jastuk i auto, čuješ li negdje slovo K na kraju?

- **Koje se slovo pojavilo najviše puta?**

Roditelji čitaju niz riječi s tim da se učestalo ponavljaju riječi koje imaju zajedničko početno slovo. Dijete treba uočiti da se baš to zadano slovo pojavilo najviše puta. Na primjer: riba, ruka, noga, ruža, ris, lav, reket, riža, rep, sunce, ravnalo, račun, rijeka...(dijete treba uočiti prisutnost glasa R u riječima).

- **Pronađi isto!**

Kada kažem rak-lak; saša-šaša; ruka-luka; sok-sok; lula-lula, je li to što sam rekla bilo isto ili različito?

- **Igra uočavanja početnog glasa u riječima**

Koje prvo slovo čuješ kada kažem: aaauto, šššššuma, ssssir, mmmmiš (ako dijete ne uoči odmah početni glas, roditelji ponavljaju još jednom riječ uz naglašavanje 1.glasa).

Kartice sa slovima – roditelji i dijete izvlače po jednu karticu, svatko mora smisliti riječ koja počinje odabranim slovom (S-sir, Š-šal...).

Papirići sa zadanim slovima - dijete treba nalijepiti papirić na predmete u svojoj okolini čiji naziv počinje zadanim slovom.

- **Igra uočavanja završnog glasa u riječima**

Koje zadnje slovo čuješ: sirrr, miššš, nosss, okooo...

- **Igre povezivanja glasova u riječi**

Što čuješ kada kažem: R-A-K, M-I-Š, N-O-S, O-K-O, N-O-G-A, A-U-T-O, K-U-Ć-A,

O-B-L-A-K, J-A-B-U-K-A (broj slova koja ćete prezentirati djeci prilagodite mogućnostima djeteta - počnite s jednostavnijim, kraćim riječima).

Ivana Radić, prof. logoped